

Saksutskrift

Regional plan for vannforvaltning i vannregion Glomma 2016-2021 - med tilhørende tiltaksprogram etter vannforskriften. Høring

Saksbehandler:	Linda Malm Schmidt	Saksnr.:	14/03240-2
Behandlingsrekkefølge		Møtedato	
1 Formannskap		87/14	19.11.2014

Formannskaps behandling 19.11.2014:

Votering:

Med enkelte språklige justeringer ble innstillingen enstemmig vedtatt.

Formannskaps vedtak 19.11.2014:

Frogn kommune støtter utkast til regional forvaltningsplan og tiltaksprogram i Vannregion Glomma 2016-2021 med følgende anbefalinger:

- A. Frogn kommune ser positivt på arbeidet med å sikre en felles, bærekraftig bruk av vannressursene på tvers av sektormyndighetene.
- B. Frogn kommune vil fremheve behovet for vesentlige økonomiske ressurser/midler fra statlig hold for å sikre implementering av direktivet i vannforvaltningen og gjennomføringen av aktuelle tiltak innenfor ulike sektorområder.
- C. Frogn kommune mener det må være økt satsing på rekruttering av relevant kompetanse for å sikre god fremdrift i tiltaksgjennomføringen.
- D. Det må utarbeides en langsiktig nasjonal handlingsplan for gjennomføring av en helhetlig vannforvaltning, der juridiske ansvarsforhold, fremdriftsplaner, finansieringsløsninger og tiltaksgjennomføring ivaretas for å nå målene.
- E. Det må etableres nye tilskuddsordninger til landbruket og til kommunen. Kommunen trenger en tilskuddsordning hvor de kan søke om midler til kartlegging og opprydding av miljøgifter og hvor de kan få helt eller delvis kan få dekket kostnadene til opprustning av kommunale kloakkledninger/pumpeledninger/reanseanlegg.
- F. Flere departement bør øke innsatsen for å sikre en helhetlig vannforvaltning.
- G. Det må utarbeides realistiske tidsfrister.
- H. Kommunen må utarbeide hovedplan som samsvarer med vanndirektivet. Den overordnede avløpsplanen må følge kommuneplanens tidshorisont og angi prioriteringer av områder/avløpssoner med hensyn til gjennomføringstid.

- I. Det må utarbeides overordnede planer/retningslinjer og prinsipper for overvannshåndtering.
 - J. Det er behov for mer ressurser til økte forvaltningsoppgaver knyttet til landbruket.
-

Saksutskriften bekreftes
Frogn, 27.november 2014

Anne Lise Larsson

Dokumentet er elektronisk godkjent

Tidligere behandlinger

Saksfremlegg

Rådmannens innstilling:

Frogn kommune støtter utkast til regional forvaltningsplan og tiltaksprogram i Vannregion Glomma 2016-2021 med følgende anbefalinger:

- A. Frogn kommune ser positivt på arbeidet med å sikre en felles, bærekraftig bruk av vannressursene på tvers av sektormyndighetene.
- B. Frogn kommune vil fremheve behovet for vesentlige økonomiske ressurser/midler fra statlig hold for å sikre implementering av direktivet i vannforvaltningen og gjennomføringen av aktuelle tiltak innenfor ulike sektorområder.
- C. Frogn kommune mener det må være økt satsing på rekruttering av relevant kompetanse for å sikre god fremdrift i tiltaksgjennomføringen.
- D. Det må utarbeides en langsiktig nasjonal handlingsplan for gjennomføring av en helhetlig vannforvaltning, der juridiske ansvarsforhold, fremdriftsplaner, finansieringsløsninger og tiltaksgjennomføring for å nå målene.
- E. Det må etableres nye tilskuddsordninger til landbruket og til kommunen. Kommunen trenger en tilskuddsordning hvor de kan søke om midler til kartlegging og opprydding av miljøgifter og hvor de kan få helt eller delvis kan få dekket kostnadene til opprustning av kommunale kloakkledninger/pumpeledninger/reuseanlegg.
- F. Flere departement bør øke innsatsen for å sikre en helhetlig vannforvaltning.
- G. Det må utarbeides realistiske tidsfrister.
- H. Kommunen må utarbeide hovedplan som samsvarer med vanddirektivet. Den overordnede avløpsplanen må følge kommuneplanens tidshorisont og angi prioriteringer av områder/avløpssoner med hensyn til gjennomføringstid.
- I. Det må utarbeides overordnede planer/retningslinjer og prinsipper for overvannshåndtering.
- J. Et behov for mer ressurser til økte forvaltningsoppgaver knyttet til landbruket.

Vedlegg:

Høringsnotat fra vannområde Morsa.pdf, Høringsutkast Regional plan for vannforvaltning i Vannregion Glomma .pdf, Høringsutkast vannregion Glomma Tiltaksprogram 2016-2021.pdf, Lokal tiltaksanalyse for vannområde Morsa.pdf, Høringsbrev fra vannregionmyndigheten.pdf, PURA Rapport 2013.pdf

SAKSUTREDNING:

Sammendrag:

Regional plan for vannforvaltning i vannregion Glomma 2016-2021 - med tilhørende tiltaksprogram etter vannforskriften er på høring.

Fylkesutvalgene i Østfold - fylkeskommuner har vedtatt å legge forslag til «Regional plan for vannforvaltning og regionalt tiltaksprogram i vannregion Glomma 2016-2021» ut til høring og offentlig ettersyn. Høringsfrist er 31.12.2014.

Endelig forslag til plan vil bli utarbeidet av vannregionmyndigheten og fylkeskommunene i samarbeid med vannregionutvalget. Sluttbehandling av planen skjer i de berørte fylkeskommunene våren 2015. Vedtatt regional plan oversendes til sentral godkjenning ved Kongen i statsråd innen 1. juli 2015.

Planen gir regionale og statlige føringer til kommunene, regionale og statlige organer og skal bidra til å samordne og gi retningslinjer for arealbruken på tvers av kommune- og fylkesgrensene. Dersom retningslinjene fravikes, gir dette grunnlag for å fremme innsigelse etter plan- og bygningsloven. Den regionale planen fastsetter miljøkvalitetsnormer for elver, innsjøer, grunnvann og kystvann. Miljømålene fastsettes ihht. vannforskriften §§ 4-6 og unntak fastsettes ihht. §§ 8-11. Den regionale planen legger føringer for når miljømålene skal nås, henholdsvis innenfor planperioden 2016-2021 eller utsettes til senere planperioder (2022-2027 eller 2028-2033).

I tillegg til forvaltningsplanen er det utarbeidet regionale tiltaksprogram som beskriver hvilke tiltak som skal gjennomføres, og av hvem, for å oppnå miljømålene i løpet av planperioden.

Den endelige planen vil i tillegg bestå av regionalt overvåkingsprogram og handlingsprogram. Tiltakene skal være operative innen tre år etter at tiltaksprogrammet er vedtatt og det er de ulike sektormyndighetene som er ansvarlig for oppfølgingen av tiltakene.

Vannregionmyndigheten (VRM) ber særskilt om tilbakemelding på følgende spørsmål;

- Kommer hovedutfordringer for vannregionen framover tydelig fram?
- Er miljømålene tydelige – særlig med tanke på unntak og utsettelse?
- Er kobling mellom miljømål og øvrige samfunns mål godt ivare tatt og synliggjort i forslaget til forvaltningsplan og tiltaksprogram?
- Er forslaget til forvaltningsplan og tiltaksprogram
 - o et godt grunnlag for å foreta prioriteringer og avveininger for sektormyndigheter og kommune?
 - o Tydelig mht videre bruk av dokumentene i forvaltningen av vann og vannmiljø?

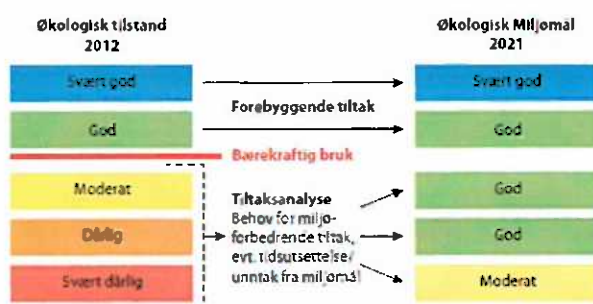
Saksdokumenter følger vedlagt og/eller kan lastes ned her

http://www.vannportalen.no/hoved.aspx?m=36286&amid=3650648&fm_site=31134.

2. Bakgrunn

I 2007 vedtok Stortinget "Forskrift om rammer for vannforvaltningen" (*vannforskriften*), som implementerer EUs rammedirektiv for vann i norsk rett. Formålet med

vannforskriften er å gi rammer for fastsettelse av miljømål som skal sikre en mest mulig helhetlig beskyttelse og bærekraftig bruk av våre vannressurser. Forskriften skal sikre at det utarbeides og vedtas regionale forvaltningsplaner og tiltaksprogrammer for hver vannregion, med sikte på å oppfylle miljømålene. Samtidig skal vannforskriften sørge for at det fremskaffes nødvendig kunnskapsgrunnlag for å kunne gjennomføre dette arbeidet. Alle vannforekomster skal karakteriseres før en begynner på undersøkelser og overvåking som gir grunnlag for tiltaksplaner. Vannkvalitet er stikkordet for alt arbeid, og målet er å oppnå minimum god økologisk og kjemisk tilstand - i utgangspunktet i alle vannforekomster.

Figur 1. Miljømålet for alt vann er god tilstand.

Figur 2. Planhjulet for gjennomføring etter vannforskriften.

3. Organisering av arbeidet etter vannforskriften

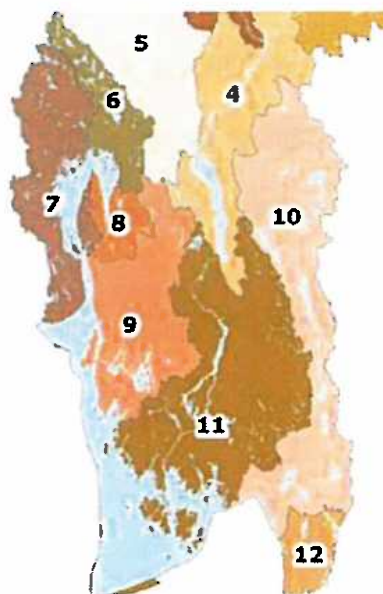
Alt arbeid med oppfølging av vannforskriften i Norge er delt inn i vannregioner.

Frogns rolle i vannregion Glomma

Frogn kommune inngår i sin helhet i vannregion Glomma, fordelt på tre vannområder; PURA (Bunnefjorden, 8), Morsa (9) og Indre Oslofjord Vest(7).

VANNOMRÅDER

- 1 Mjøsa
- 2 Glomma
- 3 Hurdalsvassdraget/Vorma
- 4 Øyeren
- 5 Leira - Nitelva
- 6 Oslo
- 7 Indre Oslofjord Vest
- 8 Bunnefjorden (PURA)
- 9 Morsa
- 10 Haldenvassdraget
- 11 Glomma sør
- 12 Enningdalen

Figur 3. Viser vannområdene som inngår i Vannregionen Glomma.

Organisering av vannområde PURA, Morsa og Indre Oslofjord Vest

Arbeidet etter vannforskriften vil fortsette å kreve et stort engasjement fra kommunene og staten, også etter at vannforvaltnings- og tiltaksplaner er vedtatt.

Vannområdeutvalget skal sikre eierkommunenes medvirkning og forpliktelse, samt faglig forankring og kontinuitet i arbeidet mot god kjemisk og økologisk vannkvalitet. Vannområdeutvalget skal også koordinere det videre tiltaksarbeidet og være en arena for kompetanseinnhenting, erfaringsinnhenting og samhandling.

Hvordan og på hvilke områder planen vil påvirke kommunen

- Som myndighet, for eksempel for pålegg knyttet til spredte avløp (i tråd med forurensningsloven). Dette krever lokalpolitiske prosesser rundt vedtak og gjennomføring, ikke minst fordi dette i hovedsak er private anlegg som ikke er gebyrfinansiert.
- Som tjenesteprodusent, for eksempel innenfor VA, landbruk, kraftprodusent eller havneiere. Dette er områder som har en innvirkning på hvorvidt man når miljømål, og som kan få ansvar for gjennomføring av tiltak. En utfordring er at manglende kunnskapsgrunnlag (herunder også om faktiske effekter av tiltak) vil kunne medføre pålegg av kostnadskrevenende tiltak uten sikker effekt.
- Som samfunnsutvikler, for eksempel i forbindelse med avveininger mellom miljømål og gode rammebetingelser for næring (fiskeri, industri). Mål og ambisjoner må avveies i forhold til kostnader og effekter.

Forankring av planer i kommunen

Vedtatte forvaltningsplaner med tiltaksprogram og må innarbeides i den enkelte kommunes planer; kommuneplan, kommunedelplaner og handlingsplaner/sectorplaner.

Mer informasjon om arbeidet etter vannforskriften og arbeidet med å lage forvaltningsplaner for alle vannområder finner dere på Vannportalen:

www.vannportalen.no. Informasjon knyttet til vannområde Glomma finner dere under vannregion Morsa og PURA sine sider: www.vannportalen.no/X.

Beskrivelse av kostnader/finansiering

Det er kostnader knyttet til arbeidet i hvert enkelt vannområde. Så langt har kommunene tatt en stor andel av kostnadene knyttet til å utarbeide lokale tiltaksanalyser.

Forslag til videre finansiering av videre overvåkning i vannområdene

Vannområdet Morsa	%-fordeling kommunens andel	2015	2016	2017-2021
Inntekter				Årlig indeksregulering
Enebakk kommune	3,6	6755	31 946
Hobøl kommune	8,02	15 039	71 123
Våler kommune	7,82	14 656	69 315
Rygge kommune	13,39	25 107	118 740
Råde kommune	6,25	11 725	55 452
Moss kommune	21,34	40 018	189 260
Ski kommune	8,36	15 676	74 137
Spydeberg kommune	2,72	5098	24 110
Vestby kommune	14,38	26 968	127 539
Frogn kommune	7,23	13 500	64 131
Ås kommune	6,88	12 898	60 997
Overvåking kommunene	100	187 500	886 750
Ekstraordinære statlige tildelinger		662 500	0	0
Fylkesmannen i O & A		50 000	50 000
Fylkesmannen i Østfold		150 000	150 000
Årlige overvåkningsmidler		1 050 000	1 086 750

Pura

Frogn kommune sitt årlige bidrag til Pura er på kr. **41 415,-** (disse utgiftene er lagt inn i handlingsprogrammet for 2013-2016). I 2015 vil det bli en ny sak kommunestyret i Frogn kommune om videre finansiering av Pura.

Indre Oslofjord Vest:

Frogn kommune betaler en årlig gjennomsnittskostnad i overvåkning til vannområdet Indre Oslofjord Vest på kr. **7000,-** (dette omfatter påvekstalger og bunndyr hvert 3 år og fiskeundersøkelser hvert 6 år, samt næringsstoffer etter behov).

I tillegg er det i forslagene til forvaltningsplaner primært definert tiltak som faller inn under kommunens sektoransvar. Det mangler informasjon og tiltaksforslag fra mange andre sektorer. Det kan derfor være fristende å gripe fatt i de tiltak som allerede er foreslått – hvor kommunene har ansvaret for langt de fleste. Det finnes dermed risiko for at de endelige tiltaksplanene ikke er prioritert etter et kost-nytte-prinsipp, men at

tiltakene med mest presise kostnadsvurderinger velges.

Det er en risiko for at kommunene og avløpssektoren får regningen, fordi det er her det finnes konkrete tiltak og stringent myndighetsoppfølging. Mange aktører er involvert, men svært mye av tiltaksoppfølgingen vil skje via kommunene. Hvis ikke sektorinteresser som landbruk, fisk, veg, jernbane og energiproduksjon blir med som fullbyrdige påvirkere i forvaltningsplan m/tiltaksprogram – og der tiltak prioriteres ut fra gode kost/nytte-beregninger – blir det ingen helhetlig vannforvaltning. Miljømål vil da bli innfridd på en svært kostnadskrevende måte, og det vil ikke være mulig å innfri alle mål.

Morsa har utarbeidet et høringsnotat til kommunene ang. Regional plan. (vedlagt).

Planforslaget

Planforslaget ble presentert i Kommunestyret 3. november av prosjektleder for PURA (vannområde Årungen og Bunnefjorden).

Forslaget til regional plan og tilhørende tiltaksprogram legges fram her til behandling i Frogn.

Alternativer:

1. Som innstillingen
2. Frogn kommune slutter seg til høringsutkastet om regional vannforvaltningsplan og tiltaksprogram for Vannregionen Glomma 2016-2021 med andre bemerkninger.

Miljømessige konsekvenser:

Når beskrevne tiltak i tiltaksplanen er gjennomført vil dette føre til bedre vannkvalitet for vannforekomstene.

Økonomiske konsekvenser:

Mye av finansieringen av arbeidet med vannforvaltningsplaner vil føre til en økning i kommunale budsjetter uten at rammeoverføringene til kommunene økes. Ansvarsforholdet knyttet til basisovervåking, problemkartlegging og tiltaksgjennomføring. Det forutsetter diskusjon om dette tilhører selvkost.

Økonomiske konsekvenser for kommunene:

PURA og Morsa har hatt status som pilotområdet og har derfor fått fullfinansiert overvåkingen fra statlige midler. De neste to årene vil de statlige midlene til overvåking gradvis trappes ned. På grunn av reduserte statlige midler er det nå behov for å utarbeide en ny finansieringsordning for overvåkingen. Aktuelle bidragsytere til overvåkingen per i dag er kommunene, fylkeskommunene og staten (via fylkesmennene).

Vannområde Morsa har tilstrekkelige midler til å gjennomføre overvåking i 2014 gjennom tildelinger fra Miljødirektoratet og fylkesmennene. Fra 2015 må en ny finansieringsmodell med flere bidragsytere være på plass. Dette medfører at kommunen må bevilge mer midler for overvåking av vannområdene. Andelen av midler som kommunen må bidra med avhenger av innbyggerantallet og andelen av jordbruksareal i de enkelte kommunene. I vannområdet Morsa medfører dette at Frogn kommune må bevilge kr. 13 560,- i overvåking for 2015 og kr. 64 131,- i 2016.

Overvåkningskostandene vil variere fra år til år. Dette skyldes at ikke alle vannforekomstene og parameterne skal overvåkes årlig. Mange av innsjøene skal overvåkes hvert 3. og 6. år. De biologiske parametere i bekker og elver skal overvåkes hvert 3. år. For at overvåkingen skal bli mer forutsigbar for partene foreslås det årlige innbetalinger for et «gjennomsnittlig» overvåkningsår til vannområdet Morsa. I år med mindre utgifter til overvåking kan overskytende midler stå på et overvåkningsfond til påfølgende år med høyere kostnader.

Kommunene har i tillegg muligheter til å innhente midler til overvåking fra industribedrifter med påslipp til kommunalt avløpsnett, dersom det fastsettes i kommunens påslippsavtale med bedriften. Det bør også vurderes om kommunen har anledning til å ta inn gebyrer til overvåking gjennom tilsynsgebyret for separate avløpsanlegg. Tiltak innen spredt bebyggelse finansieres av forurenser (huseier) eventuelt med tilskudd fra Husbanken. Hvor stor del av overvåkningsutgiftene som kan/skal dekkes via gebyrinntektene bør vurderes av de enkelte kommunene.

For tiltak innen tette flater er det ulike finansieringskilder: Utbygger, kommunen, Statens veivesen m.fl.

Tiltak innen jordbruk er i betydelig grad avhengig av statlige midler. Eksisterende tilskuddsordninger er SMIL (Spesielle miljøtiltak i landbruket) og RMP (Regionalt miljøprogram for landbruket). For å lykkes med gjennomføring av tiltak innen landbruket er det essensielt med at de statlige tilskuddene til sektoren økes i takt med kravene som stilles til landbruket.

Bemanningsmessige konsekvenser

I arbeidet for god økologisk vannkvalitet i vannområdene Morsa, Pura og Indre Oslofjord Vest vil det være avgjørende med en god og effektiv rekruttering innen vannforvaltning og avløpsteknikk i eierkommunene. EUs Vanddirektiv og vannforvaltningsforskriften legger opp til et forvaltningsmessig samarbeid som muliggjør en effektiv utnyttelse av ressursene i kommunene. Det er allerede igangsatt et samarbeid innen flere enkelttema innen kommunalteknikk:

- Samkjøring av arbeid med lokale forskrifter og tekniske krav, samt tilsyn med at disse blir overholdt.
- Samarbeid innen lekkasjesøking på vannledningsnettet.
- Samarbeid innen sporing av forurensninger som tilføres bekker og vassdrag via kommunalt ledningsnett, herunder også rørinspeksjon og overvåking av vassdrag.
- Samarbeid innen drift/vedlikehold av digitale ledningskartverk og geodata knyttet mot vann- og avløpstekniske installasjoner.

Vurdering:

Hvilke utfordringer vil vannkvalitetsmålene få for Frogn kommune:

- Et større fokus på rekruttering av kompetanse innen vannforvaltning og avløpsteknikk i kommunen.
- Et behov for økte ressurser, både bemanningsmessig og økonomisk, for miljørådgivning til bønder gjennom direkte dialog. Økte statlige midler er nødvendig for å kunne øke satsene for tilskudd til tiltaksgjennomføring.
- Økte statlige midler til vannkvalitetsovervåking og tiltaksgjennomføring i samtlige sektorer. Spesielt vil kostnader for overvåking av miljøgifter kreve økt statlig bidrag.

- Et behov for å justere "Klassifisering av miljøtilstand" nr. 02-2013 slik at den gir mer realistiske miljømål for vanntyper i leirpåvirkede vassdrag.
- Fylkesmannen og Fylkeskommunen må ha tilstrekkelig ressurser og kompetanse til å ivareta sin rolle som hhv. fagmyndighet og prosessansvarlig / regionansvarlig for gjennomføring av vannforskriften.
- Et behov for at økt utbyggingspress forenes med arbeidet for å oppnå og opprettholde god vannkvalitet. Samferdselsutbygging må søkes og ikke gå på bekostning av vannkvaliteten.
- Sikre en prioritering av tiltak som er i samsvar med vannforskriftens føringer: De mest kostnadseffektive tiltakene skal prioriteres.
- Et behov for å avklare selvkostprinsippets betydning ved finansiering av overvåking og tiltak i områder der forurensningskildene er andre enn kommunalt avløp.

Konklusjon:

Rådmannen anbefaler at høringsuttalelse for Vannregionen Glomma med eventuelle anbefalinger, oversendes Vannregionmyndigheten.

Rådmannen i Frogn 11.11.2014

Harald K. Hermansen